

ter decideret er at animere til et begrænset forbrug, mens omsættelige forureningstilladelser på forhånd har fastsat en maksimal forureningsmængde?

Svar:

Hvis forbruget af den miljøbelastende vare er fuldt kendt uden usikkerhed, og hvis der er meget faste holdepunkter for at beregne prisfølsomheden, kan man gøre brug af to markedskonforme styringsmidler til opnåelse af samme miljømål.

Hvis priselasticiteten er kendt og f.eks. -1 , vil en afgift på 10 pct. af varens værdi medføre en nedsættelse af forureningen med 10 pct.

Man kunne i stedet indføre omsættelige forureningstilladelser på 90 pct. af det tidligere forbrug.

Man kan altså nå samme miljømål.

Hvis markedet fungerer, ville de omsættelige forureningstilladelser få en værdi på 10 pct. af varens værdi. Det ville i begge tilfælde være marginalt lige så dyrt at forurene, og forureningen ville i begge tilfælde blive begrænset de samme steder, nemlig der, hvor omkostningerne ved nedbringelse af forureningen er under 10 pct. af varens værdi.

Der er flere måder, hvorpå man kan fordele kvoterne. En metode er, at staten beholder alle kvoterne selv med henblik på salg (er eneste udbyder på markedet). Staten vil i så fald få samme indtægt fra salget af kvoterne som fra afgiften, og kvoterne vil blive solgt til samme virksomhedskreds. På denne måde er en afgift en omsættelig forureningstilladelse med fast pris og staten som eneste udbyder. Den samlede mængde kan dog ikke bestemmes med 100 pct. nøjagtighed, medmindre man har meget sikre oplysninger om elasticitetens størrelse.

Man kan så spørge, hvorfor man ikke laver et sådan system, da dette både tjener fiskale interesser samtidig med, at det giver sikkerhed for en ønsket nedsættelse af forureningen.

Ønskerne for en given nedsættelse af forureningen vil dog sandsynligvis ikke være uafhængig af omkostningerne herved.

Hvis ønskerne om en reduktion i forureningen er begrundet i, at man finder, at andre i samfundet bliver generet svarende til 10 pct. af varens pris, vil en afgift på 10 pct. af varens pris være optimal. Hvis man under det fejlagtige indtryk, at elasticiteten er -1 , indfører en

fast kvote på 90 pct., og det viser sig, at elasticiteten var f.eks. $-0,2$, ville tilladelserne komme til at koste 50 pct. af varens pris. (10 pct. mængdeændring: 50 pct. prisændring = $0,2$). På marginalen ville virksomhederne og samfundet anvende 150 pct. af varens oprindelige pris til omkostninger til at fremstille varen og nedsætte forureningen med 10 pct., men befolkningen værdsatte kun denne aktivitet med 110 pct. af varens oprindelige pris. I dette tilfælde er nedsættelsen af forureningen for dyrt købt.

Konklusionen er, at afgifter er at foretrække, hvis forureningens karakter er i form af overskuelige større eller mindre gener, der stort set er proportionale med forureningsomfanget, mens kvoter er at foretrække, hvis forureningen medfører meget store gener ved overskridelse af en kritisk værdi. Man kan ikke afgøre om kvoter eller afgifter vil være mest effektive til begrænsning af skader på miljøet.

Den anden måde til fordeling af kvoterne er at tildele disse til de forurenende virksomheder og husholdninger og tillade, at disse kan handles indbyrdes.

I dette tilfælde vil staten ikke opnå noget provenu, men det vil være lige så dyrt for virksomhederne og borgerne at forurene som ved afgifter. Virksomhederne og borgerne vil dog ikke blive belastet af den del af forureningen, der ikke inden for rimelige omkostninger lader sig begrænse. Dette kunne synes meget rimeligt. Men man kan modsat fremføre det synspunkt, at man opnår en mere rimelig fordeling af skattebyrden ved at lade denne ligge på de virksomheder og borgere, der ved forurening påfører samfundet flere omkostninger end gevinster ved aktiviteten end ved at lægge skattebyrden på arbejde, hvor samfundet gives flere gevinster og fordele, end det den arbejdende selv opnår. Regeringen går klart ind for det sidste synspunkt.

Afgifterne belaster dog virksomhedernes omkostninger og kan dermed forringe konkurrenceevnen. På længere sigt vil omkostningerne blive væltet tilbage i faktoraflønningen, men denne tilbagevæltningssproces kan være omkostningsfuld, hvis den forudsætter en vis periode med arbejdsløshed. Dette kan gøre tanken om omsættelige forureningstilladelser interessant, hvis de ikke er for administrationskrævende.